

SLOVO ÚVODEM

Již podruhé zavítala ve dnech 16.–17. prosince 2019 do Vranova u Brna prof. Alexandra Diriart, csj, z Kongregace apoštolských sester sv. Jana. V této brožurce můžete najít písemné podklady přednášek, které při této příležitosti přednesla našim studentům. Se značným zájmem se setkaly už předchozí materiály z roku 2017, které nyní předkládáme v přepracované a podstatně rozšířené verzi, a opět věříme, že se mohou stát užitečnou pomůckou nejen pro naše studenty, ale pro všechny, kdo chtějí hlouběji nahlédnout do teologických souvislostí mezi svátostí manželství a služebným kněžstvím.

V Katechismu katolické církve čteme: „Dvě svátosti, kněžství a manželství, jsou zaměřeny na spásu druhých. Přispívají-li také k osobní spáse, pak tím, že slouží druhým. Udeľují zvláštní poslání v církvi a slouží k budování Božího lidu. V těchto svátostech ti, kteří již byli *posvěceni* křtem a biřmováním pro obecné kněžství, mohou přijmout zvláštní *posvěcení*. Ti, kteří přijímají svátost kněžství, jsou *posvěceni*, aby ve jménu Kristově ... pásli církev Božím slovem a Boží milostí. A křesťanští manželé jsou k povinnostem a důstojnosti svého stavu posilováni a jakoby *zasvěceni* zvláštní svátostí.“ (KKC 1534–1535)

Prof. Alexandra Diriart v tomto stručném spisu představuje společné prvky těchto dvou „svátostí ke službě společenství“ a dochází až k praktickým důsledkům těchto teologických pravd – k hledání forem spolupráce a vzájemné podpory mezi křesťanskými rodinami a kněžími.

Budou-li služebníci oltáře a křesťanské rodiny táhnout za jeden provaz, zcela jistě se novým, netušeným způsobem projeví síla milosti, vycházející z obou těchto svátostí.

Jiří Plhoň

OBSAH

SLOVO ÚVODEM	5
1. ÚVOD: PŘÍBUZNOST MEZI MANŽELSTVÍM A KNĚŽSTVÍM .	7
1.1 Dvě svátosti ve službě společenství	7
1.2 Příbuznost zdůrazňovaná tradicí církve	8
1.3 Snubní dimenze kněžství.....	8
1.4 Generativní dimenze v manželství a v kněžství	9
2. DVĚ SVÁTOSTI VE SLUŽBĚ SPOLEČENSTVÍ.....	11
2.1 Antropologie společenství a sebedarování.....	11
2.1.1 Stvoření pro společenství k Božímu obrazu (první vyprávění o stvoření)	11
2.1.2 Tři prvotní zkušenosti (druhé vyprávění o stvoření)	12
2.1.3 Úplné sebedarování jako klíč k pochopení kněžství.....	18
2.1.4 Všeobecné kněžství a kněžství služebné ve světle antropologie daru	19
2.2 Eklesiologie společenství	22
2.2.1 Společenství (<i>koinônia</i>) v Novém zákoně.....	22
2.2.2 Odkaz na Krista a na církev jako společenství vzhledem k vymezení identity a poslání kněze	23
2.2.3 Manželství a eklesiologie společenství: domácí/rodinná církev	24
3. SNUBNÍ DIMENZE SVÁTOSTI KNĚŽSTVÍ	27
3.1 Kněz, ikona Krista – kněze a Krista Ženicha církve	27
3.2 Mužská povaha kněžství	27
3.2.1 Rozlišovat tři typy celibátu	30
3.2.2 Služebné kněžství v prvotní církvi: „ <i>Unius uxoris vir</i> ”	30
3.2.3 Teologické důvody pro kněžský celibát	31
3.3 Závěrečné úvahy.....	34
3.3.1 Kněz: přítel Ženichův	34
3.3.2 Kněžská spiritualita	34

3.3.3	Vzájemné souvislosti mezi povoláním ke kněžství a k manželství.....	35
3.3.4	Teologie těla v kněžské formaci	38
4.	MANŽELSTVÍ: SVÁTOST VYKOUPEŇ	39
4.1	Matouš 19,3–12	39
4.1.1	Prvotní plán stvoření muže a ženy	40
4.1.2	Zranění způsobené prvotním hříchem	42
4.1.3	Ježíš, proroky ohlašovaný Mesiáš, který přichází uzdravit zatvrzelost srdce	42
4.1.4	Kulturní kontext	44
4.2	Tajemství jednoty mezi Kristem a církví je zjevením podstatné pravdy o manželství	45
4.3	Realismus a velikonoční dimenze svátosti manželství	50
4.3.1	Texty sv. Jana Zlatouštého – realismus milosti svátosti manželství	50
4.3.2	Zkušenosť zklamání v příbězích o vzkříšení	52
4.4	Žít manželskou smlouvu u eucharistického stolu	54
4.4.1	Dar křesťanského manželství pro kněze a zasvěcené osoby ..	54
4.5	K některým námitkám	55
4.5.1	Jednota mezi Kristem a církví: příliš náročná analogie? Jaký prostor je zde pro nedokonalost manželského páru?	55
4.5.2	Nerozlučitelnost je pouze právním poutem?	57
5.	DVĚ POSVĚCUJÍCÍ SVÁTOSTI	59
5.1	Význam posvěcení.....	59
5.1.1	Posvěcení-odloučení/kult-poslání.....	59
5.1.2	Manželství jako zasvěcení	60
5.2	Církevní poslání svátosti manželství	64
5.2.1	Posvěcení a poslání: trvalá svatost	64
5.2.2	Manželství jako církevní skutečnost	64
5.2.3	Manželství jako <i>ordo</i>	64
6.	OTCOVSTVÍ, MATEŘSTVÍ, BRATRSTVÍ MANŽELŮ A KNĚZE	71
6.1	Kněz: otec? bratr? Prameny učitelského úřadu církve z nedávné doby.....	71
6.2	Otcovství ve světle christologické dimenze služebného kněžství	73
6.2.1	Ježíš se nikdy nepředstavuje jako Otec	73
6.2.2	Jak je možné přisuzovat otcovství knězi?	73
6.2.3	Zjevit Otce	73
6.2.4	Otcovství s odstupem	75

6.2.5	Otcovství a zodpovědnost v čase	76
6.2.6	Otcovství nebo bratrství	76
6.3	Svátostné otcovství, otcovství podle těla a otcovství duchovní	77
6.3.1	Rozlišovat mezi svátostným a duchovním otcovstvím	77
6.3.2	Křesťanští rodiče: přivádět k životu děti pro Boha	78
6.4	Otcovsky mateřské kněžství	79
6.4.1	Mateřská dimenze služby sv. Pavla	79
6.4.2	Kněžství a mateřství církve	79
6.4.3	Zjevovat knězi jeho otcovství, podobně jako matka zjevuje otci jeho otcovství	80
6.4.4	Poslání kněze: uvádět do příbytku, jímž je církev	80
7.	ZÁVĚR: KNĚZ A MANŽELÉ, DAR A VZÁJEMNÁ OPORA	81
7.1	Zodpovědnost rodiny ve vztahu ke knězi	81
7.2	Zodpovědnost kněze ve vztahu k manželství a k rodině	82
7.2.1	Malá domácí církev potřebuje kněze	82
7.2.2	Kněz: spojenec manželů v nesnázích	82
7.3	Společné pastorační poslání	82
8.	BIBLIOGRAFIE	83
8.1	Učitelský úřad církve	83
8.2	Stručná všeobecná bibliografie	83